

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.4.2016 r.
SWD(2016) 143 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

STRESZCZENIE OCENY SKUTKÓW

Towarzyszący dokumentowi:

Wniosek dotyczący DYREKTYWY RADY

wdrażającej Umowę zawartą między Generalną Konfederacją Spółdzielni Rolniczych przy Unii Europejskiej (COGECA), Europejską Federacją Pracowników Transportu (ETF) oraz Stowarzyszeniem Krajowych Organizacji Przedsiębiorstw w Sektorze Rybołówstwa (EUROPÊCHE) z dnia 21 maja 2012 r., zmienioną w dniu 8 maja 2013 r., w sprawie wdrożenia Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej pracy w sektorze rybołówstwa z 2007 r.

{ COM(2016) 235 final }
{ SWD(2016) 144 final }

Streszczenie oceny skutków

Proporcjonalna ocena skutków umowy partnerów społecznych UE w sprawie wdrażania Konwencji MOP dotyczącej pracy w sektorze rybołówstwa z 2007 r.

A. Zasadność działań

Dlaczego należy podjąć działania? Na czym polega problem?

Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotycząca pracy w sektorze rybołówstwa (C188) została przyjęta w 2007 r. w celu uzupełnienia i aktualizacji międzynarodowych norm w zakresie warunków pracy w tym sektorze. W tym samym roku Komisja rozpoczęła pierwszy etap konsultacji z partnerami społecznymi UE, zgodnie z art. 154 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Partnerów społecznych UE zaproszono do „zbadania możliwości podjęcia wspólnej inicjatywy, która miałaby na celu wspieranie stosowania w UE postanowień niedawno przyjętej Konwencji MOP dotyczącej pracy w rybołówstwie z 2007 r.”. Europejska Federacja Pracowników Transportu (ETF), Stowarzyszenie Krajowych Organizacji Przedsiębiorstw w Sektorze Rybołówstwa (Europêche) oraz Generalna Konfederacja Spółdzielni Rolniczych przy Unii Europejskiej (COGECA) zawarły umowę w dniu 8 maja 2013 r., a dnia 10 maja 2013 r. zwróciły się z wnioskiem do Komisji o transpozycję umowy do prawodawstwa UE (za pomocą dyrektywy). W zawartej umowie partnerzy społeczni UE chcieli połączyć postanowienia dorobku UE i konwencji MOP C188.

Główne zidentyfikowane problemy to wysoki poziom ryzyka oraz wagi wypadków i chorób zawodowych oraz ich zdecydowanie częstsze występowanie niż w innych sektorach gospodarki. Powoduje to nieobecność w pracy i wcześniejsze odchodzenie pracowników z sektora, co zwiększa koszty pracodawców i systemów zabezpieczeń społecznych. Główne przyczyny to: 1. Czynniki związane z pracą: wypadki często są spowodowane zmęczeniem wynikającym z długiego czasu pracy, nieodpowiednich warunków bezpieczeństwa i higieny lub warunków pracy. 2. Powolna ratyfikacja: istniejące umowy międzynarodowe dotyczące bezpieczeństwa na pokładzie statków nie weszły w życie ze względu na powolne tempo ratyfikacji. Francja jest jedynym państwem członkowskim UE, które ratyfikowało konwencję C188. 3. Rozdrobnienie: Prawodawstwo UE w zakresie pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, zawierające przepisy mające zastosowanie do wszystkich pracowników, to rozdrobnione ramy, nie w pełni dopasowane do szczególnych warunków pracy w danym sektorze. W sprawach nieuregulowanych w dorobku UE państwa członkowskie UE ustanowiły bardzo zróżnicowane normy krajowe.

Jaki jest cel inicjatywy?

Cel ogólny: Poprawa warunków pracy i życia rybaków pracujących na statkach pływających pod banderą państwa członkowskiego UE. Cele szczegółowe: (1) poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy rybaków w UE; oraz (2) ustanowienie skonsolidowanych ram prawnych dopasowanych do warunków pracy w sektorze rybołówstwa morskiego.

Na czym polega wartość dodana podjęcia działań na poziomie UE?

Spowodują one powstanie skonsolidowanych ram prawnych UE dla sektora rybołówstwa morskiego, dostosowanych do norm międzynarodowych, zawierających elementy aktualnie nieuregulowane na poziomie UE, na przykład zaświadczenia lekarskie dla rybaków lub prawo do opieki medycznej na statku. Opierają się one na istniejących normach międzynarodowych i unijnych dotyczących stosowania traktatów UE. Ramy UE zapewniłyby równe warunki działania w sektorze rybołówstwa morskiego we wszystkich państwach członkowskich UE. Umowa przyczyni się do przyspieszenia procesu ratyfikacji umów międzynarodowych. Wzmocni również czołową rolę UE w stosunkach z państwami spoza UE i organizacjami międzynarodowymi w zakresie poprawy przestrzegania środków międzynarodowych, w tym poszanowania praw człowieka oraz ochrony żywych zasobów morskich i zarządzania nimi.

B. Rozwiązania

Jakie warianty legislacyjne i nielegislacyjne rozważono? Czy wskazano preferowany wariant? Dlaczego należy podjąć działania?

Komisja może jedynie przyjąć lub odrzucić wniosek sygnatariuszy dotyczący ustawodawstwa wdrażającego umowę. Nie może dokonać zmiany treści samej umowy. Z tego względu analizie poddano tylko jedno podejście polityczne (tzn. środki określone w umowie) i porównano je ze scenariuszem podstawowym (czyli opcją niepodejmowania dalszych działań na poziomie UE). Po porównaniu opcji można stwierdzić, że umowa spełnia założone cele uzasadnionych łącznych kosztów i że wdrożenie umowy za pomocą dyrektywy jest właściwe.

Jak kształtuje się poparcie dla poszczególnych wariantów?

Umowę zawarli partnerzy społeczni UE w sektorze rybołówstwa morskiego.

- Europejska Federacja Pracowników Transportu (ETF): reprezentuje pracowników sektora rybołówstwa morskiego, mając członków w 11 państwach członkowskich (BE, BG, DE, DK, ES, FR, IT, NL, PL, PT i UK).
- Europêche: stowarzysza pracodawców w sektorze, działających zarówno na małą, jak i na dużą skalę, w 11 państwach członkowskich (BE, DE, DK, ES, FR, EL, IT, NL, PL, SE i UK) i kolejnych dwóch mających status obserwatora (LV i LT).
- COGECA: reprezentuje ogólne i szczegółowe interesy europejskich spółdzielni rolniczych, leśnych, rybackich

i rolno-spożywczych, gromadząc członków z 11 organizacji krajowych (CY, DE, EE, ES, FR, EL, IE, IT, MT, NL i SI).

Łącznie reprezentowanych jest 16 państw członkowskich, w których prowadzone jest rybołówstwo morskie. Dodatkowo w Komitecie Dialogu Społecznego UE reprezentowanych jest 8 państw członkowskich (ES, IT, PT, EL, FR, NL, PL i UK), których udział w łącznym zatrudnieniu w sektorze wynosi 84 %, a wyrażony w ekwiwalencie pełnego czasu pracy – 87 %. Z tego względu można stwierdzić, że partnerzy społeczni, którzy podpisali umowę, są reprezentatywni dla sektora i słusznie mogą zatem zwrócić się do Komisji o prawodawstwo służące wdrożeniu umowy zgodnie z art. 155 TFUE. W 2007 r. wszystkie państwa członkowskie UE głosowały za przyjęciem konwencji MOP C188. Francja jest jedynym państwem członkowskim UE, które przeprowadziło jej ratyfikację. Kilka państw członkowskich (UK, NL, EE i DK) przygotowuje się do ratyfikowania Konwencji.

C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu

Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Umowa spowoduje poprawę warunków życia i pracy w sektorze rybołówstwa morskiego w odniesieniu do czasu pracy, wieku minimalnego, zaświadczeń lekarskich, oceny ryzyka i opieki medycznej na statku. Poprzez ustanowienie minimalnej normy w całej UE zapewni również równe warunki działania w sektorze. Poniżej wskazano najważniejsze korzyści dla poszczególnych grup zainteresowanych podmiotów.

- W przypadku **pracodawców** spowoduje ona spadek częstotliwości występowania wypadków przy pracy, urazów i chorób zawodowych, a także powiązanych kosztów odszkodowań, spadku produkcji i rotacji pracowników. Szacuje się, że spadek liczby chorób zawodowych zapewni pracodawcom roczne korzyści w wysokości 200 000 EUR. Zmiana częstotliwości występowania wypadków w miejscu pracy pozwoli pracodawcom zaoszczędzić ponad 400 000 EUR. Analizy wskazują, że ograniczenie występowania wypadków przy pracy i chorób zawodowych miałyby charakter trwały i w okresie pięciu lat pozwoliłoby na uniknięcie między 200 a 2 000 wypadków przy pracy oraz między 300 a 1 300 przypadków choroby zawodowej, dając pracodawcom łączną korzyść w wysokości 0,2–1,6 mln EUR w odniesieniu do chorób zawodowych oraz 0,4–3,8 mln EUR w odniesieniu do wypadków.
- W przypadku **pracowników** spowoduje ona ograniczenie ryzyka wypadków lub choroby, a zatem niższe ryzyko utraty zdolności do zarabkowania, co umożliwi im dłuższe pozostanie w sektorze i zwiększy atrakcyjność sektora dla młodych i wykwalifikowanych pracowników.
- W przypadku **organów krajowych** spowoduje to spadek kosztów świadczeń z zabezpieczenia społecznego i opieki zdrowotnej. Korzyści dla organów krajowych utrzymają się również poza pełnym analizowanym okresem pięciu lat, gdzie łączne korzyści wynikające z ograniczenia kosztów opieki szpitalnej szacowane są na 0,2–1,5 mln EUR w okresie pięciu lat.

Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Ogólnie nie oczekuje się znacznego wzrostu kosztów spowodowanego wdrażaniem porozumienia. Część kosztów wystąpi tylko jednorazowo (np. koszty związane z wdrożeniem umowy do ustawodawstwa krajowego), a część będzie się okresowo powtarzać (np. koszty związane z zaświadczeniami lekarskimi, które będą wymagały okresowego odnawiania, koszty repatriacji itp.). Koszty różnią się pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi w zależności od stopnia istniejącej już zgodności ich ustawodawstwa krajowego z umową.

Francja jest jedynym państwem członkowskim UE, które przeprowadziło ratyfikację Konwencji. Część państw członkowskich (BE, DE, DK, EE, EL, FI, HR, LT, LV, NL i PL) spełnia większość postanowień umowy, zatem koszty dla tych państw członkowskich będą ograniczone. Hiszpania, Portugalia, Włochy i Zjednoczone Królestwo będą musiały zmienić niektóre elementy swojego ustawodawstwa (np. zaświadczenia lekarskie, prawo do repatriacji). Jednakże w przypadku państw członkowskich, które będą zmuszone zmienić swoje ustawodawstwo krajowe, koszty w przeliczeniu na pracownika lub przedsiębiorstwo pozostają ogólnie na poziomie proporcjonalnym do zakładanego celu. Koszty repatriacji szacowane są na 10 000 EUR w przeliczeniu na każdy przypadek repatriacji, co daje łączny koszt 0,1 mln EUR rocznie. Szacuje się, że koszt zaświadczeń lekarskich wyniesie łącznie 0,5 mln EUR rocznie.

Jakie będą skutki dla przedsiębiorstw, MŚP i mikroprzedsiębiorstw?

Blisko 90 % przedsiębiorstw w tym sektorze to mikroprzedsiębiorstwa dysponujące tylko jednym statkiem. Pomimo niewielkiej ilości danych można założyć, że znaczną część stanowią statki eksploatowane przez właścicieli (do których postanowienia umowy nie mają zastosowania) lub eksploatowane przez szypra i jedną lub dwie inne osoby pracujące na własny rachunek lub pracowników na pokładzie.

Wpływ na małe przedsiębiorstwa będzie ograniczony do tych, w których zatrudnieni są pracownicy lub w których pracują wspólnie osoby zatrudnione i osoby pracujące na własny rachunek. Biorąc pod uwagę nieistotny łączny ilościowy i jakościowy wpływ umowy na przedsiębiorstwa (choć w nieunikniony sposób ten wpływ będzie większy w przypadku MŚP), spadek ich konkurencyjności jest mało prawdopodobny. Co więcej, umowa daje państwu członkowskim możliwość stopniowego wdrażania umowy w okresie pięciu lat w odniesieniu do niektórych kategorii rybaków lub statków.

Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?

<p>W przypadku organów krajowych spadek częstotliwości występowania wypadków przy pracy, chorób i urazów zawodowych spowoduje zmniejszenie kosztów zabezpieczeń społecznych i opieki zdrowotnej. Oprócz oszczędności związanych z opieką szpitalną (o których mowa powyżej) oszczędności związane z leczeniem wypadków przy pracy, urazów i chorób zawodowych są trudne do oszacowania.</p>
<p>Czy wystąpią inne znaczące skutki?</p>
<p>Biorąc pod uwagę ograniczony łączny wpływ ilościowy umowy na przedsiębiorstwa, nie oczekuje się wpływu na konsumentów w zakresie ceny ryb. Nie oczekuje się efektu przesunięcia, tzn. przesunięcia ze statusu pracownika do osoby pracującej na własny rachunek.</p>
<p>D. Działania następne</p>
<p>Kiedy nastąpi przegląd przyjętej polityki?</p>
<p>Komisja Europejska, po zasięgnięciu opinii pracodawców i pracowników na poziomie europejskim, będzie monitorować realizację dyrektywy wdrażającej umowę. Komisja Europejska przeprowadzi ocenę dyrektywy wdrażającej umowę w terminie pięciu lat po jej wejściu w życie.</p>